

Arbor Vitae, oorsprong van de naam

Tot 1990 kende de NDV een *Mededelingenblad* met louter verenigingszaken als algemene ledenvergadering, jaarprogramma van excursies en studiedagen. In 1991 werd dit omgevormd tot een verenigingsbulletin met naast verenigingszaken ook korte dendrologische artikelen. Het bulletin kreeg de naam *Arbor Vitae*, levensboom. De levensboom is een oud symbool, maar bij de keuze was er vooral de link naar de conifeer, die in Frankrijk de naam 'l'arbre de vie' kreeg, nadat Franse ontdekkingsreiziger Jacques Cartier met jonge

dat brouwsel ook te maken en dat werd hun redding, omdat het hun ziekte, scheurbuik, veroorzaakt door gebrek aan vitamine C genas. Er is maar weinig vitamine C nodig om van scheurbuik te genezen.

De meegebrachte jonge planten werden geplant in de Koninklijke Tuinen van Fontainebleau.

De naam *Arbor Vitae* voor het bulletin werd door mij voorgesteld, nadat ik eerder bovengenoemde geschiedenis gehoord had van

De levensboom is een oud symbool, maar bij de keuze was er vooral de link naar de conifeer, die in Frankrijk de naam 'l'arbre de vie' kreeg.

planten van deze conifeer in 1536 teruggekeerd was na een barre overwintering in Canada op de Laurensrivier. De Franse koning had hem opdracht gegeven de westelijke kant van deze rivier te onderzoeken. Met zijn metgezellen was hij de rivier opgevaaren en niet tijdig teruggekeerd, waardoor, toen de winter inviel, het schip vast kwam te zitten in het ijs, ter hoogte van waar tegenwoordig de stad Montreal ligt. Tijdens de overwintering werden steeds meer bemanningsleden ziek. Een deel zou ook overleden zijn. Hij hield dit verborgen voor de indianenstam van de Irokezen op de oever. Zij werden niet ziek en Cartier ontdekte dat zij een brouwsel van de *Thuja occidentalis* dronken. Cartier besloot op advies van een oude Indiaanse vrouw

Herman Oterdoom. Bij een naspeuring in oude nummers van *Arbor Vitae* bleek dat daarin nooit iets over de aanleiding van de keuze is gepubliceerd en ook niet over de oorsprong van de naam *Arbor Vitae*. Herman vertelde mij nog enige aanvullende details. Bij het verborgen houden voor de indianen dat een deel van de bemanning ziek was, liet Cartier ze timmeren op de scheepswand. Toen het brouwsel door Cartier gemaakt was, durfde de bemanning het eerst niet te drinken. Cartier moest daarbij zelf het voorbeeld geven. Een andere bron vermeldt dat Cartier zelf er pas van wilde proeven toen hij gezien had dat de indianen het zelf dronken. Lekker zal het goedje niet gesmaakt hebben. De indianen zouden het om die reden mengen met cranber-

Thuja occidentalis, Arbor Vitae, Westerse levensboom
Foto: Ineke Vink

ries. In latere jaren ontstond er ook twijfel om welke boom het precies ging. Daar was eigenlijk geen reden voor, want Cartier had jonge planten meegenomen die, zoals eerder vermeld, in de tuinen van Fontainebleau waren geplant. Er zou pas een einde aan die twijfel gekomen zijn toen Samuel de Champlain in Canada hetzelfde overkwam en ook overleefde dankzij het door indianen verstrekte brouwsel van *Thuja occidentalis*. Naast bovengemelde geschiedenis over de oorsprong van de naam, blijft ook hardnekkig een lezing opduiken die zegt dat de naam 'l'arbre de vie' wijst op de mogelijkheden die deze conifeer met zijn kegels, schors en dichte kroon biedt voor het overwinteren van vogels en andere dieren. Nederlandse naam voor *Thuja occidentalis* is Westerse levensboom.

Thuja occidentalis
Foto: Ineke Vink